Toezicht Sociaal Domein
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

# Samenwerken tegen online jeugdcriminaliteit

Gemeente Assen

Januari 2026, Utrecht

# Inhoud

**Ervaringsverhaal van een moeder** **3**

**Inleiding** **4**

**Opzet toezichtonderzoek** **5**

**Resultaten** **6**

Bereik en betrokkenheid 6

Signalering en preventie 7

Regie en samenwerken 9

**Conclusie en aanbevelingen** **11**

**Vervolg** **14**

# Ervaringsverhaal van een moeder

*'Het begon onschuldig toen hij nog op het speciaal onderwijs zat. Een jongen die er gewoon bij wilde horen, die stoer wilde doen op de middelbare school. Maar wat begon met wat bijverdienen, groeide uit tot een leven vol online criminaliteit. Hij zette advertenties op Marktplaats, liet mensen betalen maar leverde de producten nooit. Later ging hij over op online fraude via betaalapps zoals Klarna en Tikkie. Hij leerde hoe je snel geld kon verdienen — ten koste van anderen – en hoe hij ermee wegkwam.*

*Toen wij, zijn ouders, hem geen geld meer gaven, zocht hij andere manieren. Uiteindelijk leende hij zelfs zijn identiteitskaart uit, waardoor er op zijn naam goederen werden besteld en cryptovaluta werden aangemaakt. Zonder goed te beseffen wat hij deed, werd hij onderdeel van online witwaspraktijken. Hij liet zijn bankrekening gebruiken door criminelen en werd zo een geldezel. Voor elke duizend euro die binnenkwam, hield hij er honderd zelf. Makkelijk geld, dacht hij. Zo bleef hij gevangen in een netwerk van online criminelen en witwassers.*

*Toen hij achttien was, kreeg hij van de politie een brief waarin stond dat hij als 'geldezel' was aangemerkt – iemand die zijn bankrekening laat gebruiken voor criminele transacties. Ook liepen er diverse aangiftes tegen hem voor oplichting. In plaats van geschrokken te zijn, was hij trots.*

*Via TikTok en Snapchat liet hij de brief van de politie trots aan de wereld zien. Zo kreeg hij respect, likes en volgers — en trok hij andere kwetsbare jongeren mee dezelfde wereld in.*

*Wij zagen het gebeuren maar niemand greep in. Als ouders probeerden we herhaaldelijk hulp te krijgen van banken, scholen, hulpverleners en politie, maar niemand deed iets. Je bent roepende in de woestijn. Banken zeiden dat de bedragen te klein waren om als witwassen te zien, scholen hielden zich afzijdig en wezen naar hulpverleners, en de hulpverleners verwezen naar elkaar. Toen hij meerderjarig werd, stonden we als ouders volledig buitenspel.'*

# Inleiding

Er is de afgelopen jaren een verschuiving te zien in het karakter van (jeugd)criminaliteit. Door de toenemende digitalisering ontstaan er nieuwe vormen van criminaliteit. Maar ook meer traditionele vormen van criminaliteit krijgen een online karakter.

Er zijn steeds meer aanwijzingen dat jongeren in toenemende mate betrokken zijn bij online crimineel gedrag. Dit uit zich op verschillende terreinen:

- Seksueel grensoverschrijdend gedrag (sexting/sextortion)
- Drugshandel
- Bedreiging en intimidatie
- Cybercrime (o.a. phishing en (identiteits)fraude)

Voor jongeren is 'online zijn' een onderdeel van hun leven. Voor volwassenen is dit soms lastig te doorgronden. Net als in de offline wereld, komt in de online wereld criminaliteit voor. Een effectieve aanpak van online criminaliteit vereist interesse, aandacht en alertheid van ouders en professionals die met jongeren werken. Daarom is een domeinoverstijgende en duurzame samenwerking en aanpak nodig, zowel op landelijk als op lokaal niveau.

Toezicht Sociaal Domein (TSD) stimuleert deze samenwerking en in ons toezicht kijken we hier dan ook naar. In dit toezichtonderzoek hebben we in de gemeenten Assen, Hilversum en Purmerend gekeken naar de samenwerking tussen organisaties die een rol hebben in het voorkomen van online jeugdcriminaliteit.

Dit is het rapport over de **gemeente Assen**. We bedanken iedereen van de gemeente Assen en alle organisaties die hebben meegeholpen aan dit toezichtonderzoek. Speciale dank gaat uit naar de jongeren en ouders die bereid waren om over hun ervaringen met ons in gesprek te gaan.

# Opzet toezichtonderzoek

Met dit toezichtonderzoek willen we bijdragen aan het verbeteren van de samenwerking bij de preventie van online jeugdcriminaliteit. We hebben onderzocht in hoeverre de gemeente en organisaties samenwerken om online jeugdcriminaliteit te voorkomen. We laten zien wat hierin goed gaat en waar verbeteringen nodig zijn. Hiermee willen we de gemeenten en betrokken organisaties bewegen om hun aanpak op deze punten te verbeteren.

Voorafgaand aan de uitvoering van het toezichtonderzoek hebben we, ter oriëntatie, met verschillende (landelijke) stakeholders gesproken. Op basis daarvan is de onderzoeksvraag geformuleerd en zijn de thema's gekozen. Bij dit onderzoek is een klankbordgroep van inhoudsdeskundigen betrokken. Deze klankbordgroep bestaat uit vertegenwoordigers van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), Stichting School en Veiligheid en de Vrije Universiteit. Ook zijn een criminoloog en een mediacoach aangesloten. Tijdens ons onderzoek hebben we de klankbordgroep diverse keren geraadpleegd en om feedback gevraagd.

De selectie van de drie gemeenten hebben we uiteindelijk gebaseerd op de volgende criteria:

- centrumgemeente
- niet aangesloten bij het landelijke programma Preventie met gezag
- een relatief hoge score op het gebied van jeugdcriminaliteit
- landelijke spreiding

De onderzoeksvraag die centraal staat in dit toezichtonderzoek is:

> *In hoeverre lukt het gemeenten en organisaties om samen te werken aan het voorkomen van online jeugdcriminaliteit?*

Om deze vragen te kunnen beantwoorden hebben we deze geordend aan de hand van drie thema's:

- Bereik en betrokkenheid
- Signaleren en preventie
- Regie en samenwerking

Voor ons toezichtonderzoek in Assen hebben we verschillende bronnen geraadpleegd. Allereerst is een verkennend gesprek gevoerd met beleidsambtenaren van de gemeente Assen. Aansluitend hebben we relevante documenten en (gemeentelijke) beleidsstukken opgevraagd en bestudeerd. Vervolgens hebben we gesprekken gevoerd met medewerkers van de diverse organisaties in Assen die betrokken zijn bij het onderzoeksthema. Zo hebben we gesproken met medewerkers van de gemeente, de politie, scholen voor voortgezet onderwijs, jongerenwerk, Halt en Jeugdgezondheidszorg. Uiteraard zijn we ook met jongeren zelf in gesprek gegaan, net als met enkele ouders.

# Resultaten

Hieronder geven we een toelichting op onze bevindingen in Assen waarbij we de ervaren knelpunten en succesfactoren in de onderlinge samenwerking per thema in kaart brengen.

## Bereik en betrokkenheid

**Waar hebben we naar gekeken?**
Een effectieve aanpak van online jeugdcriminaliteit begint bij het bereiken en betrekken van jongeren en hun ouders. We hebben gekeken naar hoe organisaties jongeren en ouders weten te bereiken en op welke wijze jongeren en ouders betrokken zijn bij het bepalen van het beleid en de werkwijze van de gemeente. Daarnaast is het belangrijk dat jongeren en ouders laagdrempelig terecht kunnen voor ondersteuning.

We zijn dit rapport begonnen met het verhaal van een moeder die haar zoon langzaam ziet afglijden in de digitale schaduwwereld. Haar ervaringen die ze met ons deelde laten haarfijn zien hoe snel jongeren verstrikt kunnen raken in online criminaliteit en hoe ingewikkeld het voor ouders is om hulp en ondersteuning te krijgen. Tegelijkertijd blijkt hieruit dat organisaties op het gebied van zorg, onderwijs en veiligheid moeite hebben om jongeren en ouders vroegtijdig te bereiken en te betrekken.

Veel ouders die we in Assen gesproken hebben ervaren zelf een gebrek aan kennis over de online wereld en zoeken naar handvatten om het gesprek met hun kinderen aan te gaan. Door de onbekendheid met de online wereld beseffen sommige ouders mogelijk niet waar hun kinderen mee bezig zijn of gevaar voor lopen.

Waar het gaat om het bevorderen van online bewustzijn en weerbaarheid onder jongeren zien ouders een belangrijke rol voor de scholen. Tijdens ons onderzoek merkten we dat vooral de scholen voor praktijk- en speciaal onderwijs in Assen dit actief in en buiten hun lessen agenderen. Andere scholen voelen de urgentie ook, maar besteden over het algemeen in mindere mate aandacht aan het onderwerp. Sommigen geven daarbij aan dat dit extra inspanning vergt, omdat er naast het bieden van onderwijs al veel (opvoedings)taken bij het onderwijs worden neergelegd. Door hoge werkdruk en beperkte tijd maken ze vaker de keuze om te focussen op hun reguliere onderwijstaken.

Van meerdere scholen en ook van ouders hoorden we dat scholen soms ouderavonden organiseren om ouders actiever te informeren over de uitdagingen waar jongeren in de online wereld mee geconfronteerd worden. Uit nagenoeg alle gesprekken kwam naar voren dat deze bijeenkomsten vooral worden bezocht door ouders die al betrokken zijn bij dit onderwerp. Ouders die weinig betrokken zijn maar waarvan de kinderen wel risico lopen om slachtoffer of dader te worden van online criminaliteit worden op deze manier niet bereikt.

Ouders en jongeren vertelden ons daarnaast dat zij onvoldoende weten waar ze terecht kunnen met hun vragen over onveilige situaties online. Ouders vinden het ingewikkeld om hierover met hun kinderen te praten. Bij jongeren speelt schaamte soms een rol maar in veel gevallen kunnen ze ook de gevolgen van hun gedrag moeilijk overzien. We hoorden van de gemeente dat zij aandacht heeft voor jongerenparticipatie maar dat de ‘preventie van online jeugdcriminaliteit’ in het jongerenpanel van Assen (nog) niet besproken is.

In ons onderzoek in Assen hebben we jongeren gesproken die aangaven dat ze online veel zien, ook illegale zaken, maar hier over het algemeen vrij onverschillig in lijken te

staan. Een jongere zei: 'Ik kijk gewoon. Ik denk wel: dit is niet oké, maar klik het dan weg. Verder doe ik niets.' Een andere jongere zei: 'Online weet je niet of iemand het meent. Je kunt het niet zien, het is emotieloos. Het is nog steeds erg maar minder erg dan offline.' Maar zowel thuis als op school wordt er, volgens hen, weinig over gesproken. Leerlingen geven aan dat ze wel eens een les hebben gevolgd over mediawijsheid en digitale weerbaarheid. De inhoud hiervan konden ze niet goed navertellen.

Professionals, ook in het onderwijs, gaven aan dat ze een gebrekkig beeld hebben van de online leefwereld van jongeren en het ingewikkeld vinden om de verbinding met hen te maken, onder andere via sociale media. Een beroepsgroep die het wel lijkt te lukken om online in verbinding te komen met jongeren is jongerenwerk. Vooral de jongerenwerkers van het VO-team (voortgezet onderwijs) in Assen bieden creatieve vormen van preventie en zijn actief op verschillende online platforms waar ook jongeren aanwezig zijn. Zo hebben ze accounts op Instagram en TikTok en bieden ze voorlichting en training aan jongeren op het gebied van weerbaarheid, mediawijsheid, pestgedrag, groepsdruk en (on- en offline) financiële criminaliteit. Ook verzorgen ze samen met een lokale cultuurinstelling een talkshow over online naming en shaming en gaan ze met een rad langs scholen om aan de hand van stellingen in gesprek te gaan met jongeren. Naast de online contacten staat jongerenwerk ook 'op straat' in contact met jongeren. Dat maakt hen een onmisbare partner binnen de keten, omdat ze de verbinding hebben met de on- en offline wereld van jongeren.

Ook Halt heeft veel kennis over dit onderwerp. Halt biedt interactieve voorlichting op het gebied van onder andere groepsdruk, online gedrag, online fraude en cybercriminaliteit en sexting. Halt is echter afhankelijk van de inhuur door scholen en dat gebeurt (nog) te weinig. Omdat de beperkte financiële middelen in het onderwijs daarbij een rol spelen is Halt met de gemeente in overleg over het substantieel verhogen van de subsidie voor de inzet van Halt op het gebied van preventie.

> 'Het is een ongrijpbaar thema. Mijn indruk is dat leerlingen bij lange na niet aangeven wat er speelt. Wat mij verbaast, vinden leerlingen heel normaal.' (onderwijs)

> 'Vroeger zag je het pesten op school gewoon, maar online zie je het niet.' (onderwijs)

> 'Ouders zeggen tegen ons dat ze niet precies weten wat hun kind online doet. Ze denken 'mijn kind doet dat niet'. Maar als hun kind online grenzen overschrijdt, zeggen ze 'dat had ik niet verwacht.' (onderwijs)

## Signalering en preventie

**Waar hebben we naar gekeken?**
Vroegtijdig signaleren van risicogedrag en het bieden van passende interventies zijn cruciale elementen in het voorkomen van online jeugdcriminaliteit. Aan professionals hebben we gevraagd op welke wijze ze risico's herkennen, in hoeverre informatie wordt gedeeld tussen partners en welke acties er volgen op de signalen. Daarnaast is gekeken naar de inzet van preventieve maatregelen op het gebied van bewustwording en weerbaarheid en de aansluiting daarvan op de leefwereld van jongeren.

Om de betrokkenheid van partijen binnen de gemeente te bevorderen heeft de gemeente samen met enkele organisaties de Routekaart online jeugdcriminaliteit Assen ontwikkeld.

Deze is gebaseerd op de landelijke routekaart van het CCV en aangepast aan de situatie in Assen. Doel is om professionals beter te ondersteunen bij het duiden van signalen en partners op het juiste moment te betrekken. De routekaart is recent besproken en gedeeld met alle relevante ketenpartners in Assen.

Scholen in het voortgezet onderwijs bieden hun leerlingen en ouders nagenoeg allemaal een vorm van voorlichting over online veiligheid. Maar uit onze gesprekken met de scholen kwam tegelijkertijd naar voren dat dit onvoldoende structureel, integraal en programmatisch gebeurt. Voor het geven van voorlichting aan leerlingen over (online)-criminaliteit zetten scholen vaak, in verschillende combinaties, professionals in van Halt, politie, jongerenwerk, verslavingszorg en Jeugdgezondheidszorg. Maar ze kunnen bijvoorbeeld ook gebruik maken van door de gemeente ontwikkelde lessen. Zo heeft de gemeente voor het vak begrijpend lezen in het Engels teksten gemaakt die gaan over online jeugdcriminaliteit. We hebben gemerkt dat al deze voorlichtingsbijeenkomsten in de praktijk beperkt en nogal versnipperd plaatsvinden. Daarnaast missen scholen interactief lesmateriaal, specifiek gericht op online (jeugd)criminaliteit. Uit de gesprekken met jongeren hoorden we dat eenmalige voorlichting niet beklijft en weinig effectief is.

Partijen die binnen de gemeente een belangrijke rol spelen op het gebied van preventie en gezondheid zoals de afdeling Leerplicht van de gemeente en de afdeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD zijn nog onvoldoende betrokken bij dit onderwerp. Beide partijen opereren op het snijvlak van zorg en onderwijs en hebben veel contact met jongeren en ouders. Waarbij schoolverzuim een belangrijke indicator kan zijn vanuit Leerplicht, kan mentale problematiek bij jongeren vanuit de JGZ in sommige gevallen gelinkt worden aan slachtofferschap van online criminaliteit. Uit onze gesprekken met beide partijen kwam naar voren dat online jeugdcriminaliteit relatief weinig aandacht krijgt en er ook professionals nog weinig kennis hebben van dit thema.

Sinds kort is er voor de noordelijke gemeenten van Drenthe een digitaal wijkagent beschikbaar. Deze is binnen de politie kennishouder online (jeugd)criminaliteit. Uit onze gesprekken in Assen is gebleken dat deze agent en zijn collega-jeugdagenten actief de verbinding met hun ketenpartners zoeken. Dat moeten ze overigens wel doen binnen hun kleine formatie en met beperkte ondersteuning vanuit de (landelijke en regionale) politie. De agenten proberen hun betrokkenheid bij de preventie van (online) jeugdcriminaliteit te vergroten door ook scholen te benaderen. Daarbij ervaren ze dat sommige scholen wat terughoudend zijn in het contact met de politie. Een reden kan volgens de politie (maar ook volgens andere organisaties) zijn dat de aanwezigheid van politie op school en structurele aandacht voor onveiligheid negatieve gevolgen heeft voor het imago van de school. Toch vinden de agenten het belangrijk om aanwezig te zijn op het schoolplein om een band met leerlingen op te bouwen. Mogelijk dat zij dan, eventueel in afstemming met de jeugdboa's, een grotere rol kunnen spelen in het doorpakken bij signalen van online onveiligheid.

Een veelgehoorde frustratie in het sociaal en veiligheidsdomein is dat organisaties beperkingen ervaren bij het delen van informatie. Daardoor blijven vroege signalen liggen en wordt er in veel gevallen niet doorgepakt. Potentiële daders en slachtoffers komen daardoor onvoldoende in beeld bij hulpverleners en politie. In Assen vormt dit een dilemma mede omdat eerdere convenanten waarin hierover afspraken zijn gemaakt zijn opgezegd.

Tot slot hoorden we dat professionals en ouders behoefte hebben aan meer kennis en praktische handvatten in het herkennen van en omgaan met signalen van online criminaliteit. Ouders gaven bij ons aan dat zij graag meer inzicht willen hebben in het gebruik van social media door kinderen en tips willen krijgen hoe je het gesprek met een kind aangaat over wat veilig en onveilig is. Uit de gesprekken met professionals bleek dat de eerdergenoemde routekaart nog onvoldoende wordt toegepast. In de

reflectiebijeenkomst werd door de aanwezigen gepleit voor hernieuwde aandacht voor de routekaart omdat deze in de praktijk vooral hangt aan individuele medewerkers en weinig continuïteit biedt. De suggestie werd daarom gedaan om een belboom in te stellen zodat je niet afhankelijk bent van één persoon maar doorverwezen wordt naar een volgende contactpersoon op de lijst.

> 'Het niet delen van informatie is eigenlijk onwerkbaar.' (politie)

> 'Er lijkt overbescherming te zijn in de echte wereld en onderbescherming in de online wereld.' (onderwijs)

## Regie en samenwerken

**Waar hebben we naar gekeken?**
Een duurzame aanpak vraagt om duidelijke regie, gezamenlijke doelen en goede afstemming tussen organisaties. Hierbij staat de wijze van samenwerking tussen organisaties centraal. De gemeente stuurt hierbij integraal en domeinverbindend op de gezamenlijke ambities, zodat beleid en uitvoering goed op elkaar aansluiten. Belangrijk is dat betrokken organisaties hun professionals voldoende faciliteren in het samenwerken aan preventie en dat rollen, verantwoordelijkheden en communicatielijnen duidelijk zijn.

Uit de gemeentelijke beleidsstukken en de gesprekken met de gemeenteambtenaren blijkt dat de gemeente ambitie toont op het gebied van de preventie van (jeugd)criminaliteit. Om meer inhoud te geven aan de digitale weerbaarheid onder jongeren en dit actiever in de gemeente te agenderen is recent een beleidsmedewerker aangesteld. Deze medewerker heeft de portefeuille het afgelopen jaar voortvarend opgepakt en is inmiddels binnen en buiten de gemeente aanspreekpunt voor professionals op dit thema.

Het streven van de gemeente is om bestaande samenwerkingen te versterken en betere verbanden te leggen tussen het veiligheids- en het sociaal domein. Uit onze gesprekken met de gemeente en lokale organisaties blijkt dat vooral op dit laatste aspect nog extra inspanning geleverd moet worden. Van een vanzelfsprekende en effectieve samenwerking tussen het sociaal en het veiligheidsdomein (ook binnen de gemeente) is (nog) te weinig sprake; er ontbreekt bijvoorbeeld een structureel (signalerings)overleg met ketenpartners waarin trends en ontwikkelingen op het gebied van (online) jeugdcriminaliteit worden gedeeld en casuïstiek wordt besproken.

De meeste professionals weten elkaar in geval van urgentie te vinden. Maar er is meer nodig om de samenwerking op het gebied van online jeugdcriminaliteit te verbeteren. Waar het gaat over het delen van informatie is er veel terughoudendheid en verwachten professionals dat organisaties hierover onder regie van de gemeente duidelijke afspraken maken. Ook op de reflectiebijeenkomst is hier door alle betrokkenen aandacht voor gevraagd. Afgesproken is om in een werkgroep de mogelijkheden tot een betere samenwerking te verkennen. Dit moet de weg vrijmaken voor een structureel overleg.

De gemeente probeert de geconstateerde knelpunten en dilemma's rond de preventie van online jeugdcriminaliteit op te pakken maar dit heeft nog onvoldoende geleid tot een breed gedragen integrale aanpak. De gemeente geeft daarbij aan inhoudelijke en financiële ondersteuning te missen, zoals een aantal grotere gemeenten in Nederland die ontvangen vanuit het programma Preventie met Gezag. Uit ons onderzoek bij de andere twee gemeenten bleek dat je met goede samenwerkingsafspraken als gemeente ook met beperkte middelen veel kan bereiken. Dit neemt overigens niet weg dat het helpt als

goede voorbeelden vanuit Preventie met Gezag eenvoudig toegankelijk zijn voor de overige gemeenten in het land. Assen heeft hierover contact met de gemeenten Leeuwarden en Groningen zodat Assen ook kan leren van de ervaringen in die steden. Waar het de regionale samenwerking in Drenthe betreft hebben we gehoord dat online jeugdcriminaliteit inmiddels een terugkerend thema is binnen het veiligheidsoverleg van de samenwerkende gemeenten in Noord- en Midden-Drenthe.

Het is bekend dat onderwijs een belangrijke rol kan spelen waar het gaat om de preventie van (online) jeugdcriminaliteit. Recent onderzoek van het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) naar ondermijning op scholen in Noord- en Midden-Drenthe heeft geleid tot betere samenwerkingsafspraken tussen onderwijsinstellingen. Vanuit ons onderzoek onderschrijven we de behoefte aan meer lokale en regionale samenwerking tussen onderwijsinstellingen maar ook vanuit het onderwijs met ketenpartners, zoals politie, jongerenwerk en gemeente. Want we hebben gemerkt dat er nog te weinig afstemming is tussen onderwijs en ketenpartners. Een oorzaak daarvan is volgens veel geïnterviewde professionals de onduidelijkheid omtrent verantwoordelijkheden, rollen en taken van de betrokken organisaties.

> ‘Er is hier niemand met een helicopterview. Niemand, alsof ze het niet weten of het niet willen weten, of de ernst of de schade ervan niet inzien.’ (ouder)

> ‘Ik heb een partij gemist die naast me stond en de regie nam.’ (ouder)

# Conclusies en aanbevelingen

De uitkomsten van ons toezichtonderzoek hebben we op 28 oktober 2025 gepresenteerd op een drukbezochte reflectiebijeenkomst in het gemeentehuis van Assen. De organisaties die we gesproken hebben in de verdiepende interviews waren hiervoor uitgenodigd, evenals enkele relevante partners zoals het RIEC en Digital Age. We hebben besproken wat er goed gaat in de gemeente, en wat er nog beter kan. Vervolgens zijn we hierover met elkaar in gesprek gegaan en zijn de belangrijkste aandachtspunten geadresseerd.

Op basis van het toezichtonderzoek en de opbrengsten uit de reflectiebijeenkomst zijn we tot onderstaande conclusies en aanbevelingen gekomen.

## Conclusies

Uit ons toezichtonderzoek blijkt dat er in Assen nog kansen liggen op het gebied van de preventie van online jeugdcriminaliteit. We hebben geconstateerd dat veel organisaties in Assen worstelen met dit thema, het is voor velen nog een blinde vlek. Er is onvoldoende sprake van een structurele en samenhangende preventieve aanpak. Samenwerking tussen relevante partijen lukt vanuit individuele professionals, maar op organisatieniveau is verbetering noodzakelijk. Gebrek aan capaciteit, kennis en expertise leiden nog te vaak tot handelingsverlegenheid onder professionals.

Bij professionals is een groeiend bewustzijn en urgentiebesef om beter te signaleren en te handelen bij online incidenten. Een terugkerend probleem bij het signaleren is kennisgebrek maar ook de frustratie dat er niet altijd gevolg wordt gegeven aan signalen. Doorpakken lukt onvoldoende, met als belangrijkste reden de ervaren obstakels op het gebied van informatiedeling. Informatiedeling kan, volgens velen, feitelijk pas als er sprake is van strafbaar gedrag en niet in een eerder stadium. De samenwerking op het gebied van preventie wordt hierdoor belemmerd.

Maar ook in de verbinding met jongeren en ouders valt nog veel winst te behalen. Dit kan door ze actiever te betrekken bij het opstellen van beleid maar ook door de mogelijkheden te verkennen om als professionals die met jongeren werken meer aanwezig te zijn op social media.

Organisaties hebben onvoldoende zicht op wat goed werkt bij jongeren als het gaat om de preventie van online jeugdcriminaliteit. Om dit beter inzichtelijk te maken en expertise hierover te bundelen verwachten professionals in Assen dat de gemeente een steviger rol pakt als regisseur en als verbindende schakel in de samenwerking tussen partijen. Maar ook door meer richting te geven aan een effectieve aanpak en een structurele samenwerking daarvan te ondersteunen. Een eerste stap kan het faciliteren van een overlegstructuur zijn waarin alle relevante organisaties (inclusief onderwijs) participeren. Met name bij scholen valt op dat deze een versnipperde aanpak hebben, zeker in het vergroten van weerbaarheid bij jongeren. Ze trekken daarin weinig in gezamenlijkheid op waardoor ze kansen laten liggen om van elkaar te leren: wat werkt wel en wat niet om actiever met jongeren in gesprek te gaan over online criminaliteit?

Tijdens ons toezichtonderzoek hebben we gehoord en gezien dat de gemeente stappen zet om haar regierol beter op te pakken. Dat is niet altijd makkelijk omdat ketenpartners soms andere keuzes (moeten) maken door bijvoorbeeld capaciteitstekorten en gebrek aan middelen. De gemeente geeft daarbij aan dat succesvolle samenwerking alleen mogelijk is als alle betrokken organisaties daarin ook hun verantwoordelijkheid nemen, de deskundigheid van hun medewerkers bevorderen en voldoende capaciteit vrijmaken. De komende tijd zal moeten uitwijzen of de betrokken organisaties in Assen bereid zijn om hierin te investeren en samen te werken aan een betere preventie van online jeugdcriminaliteit.

## Aanbevelingen

**Gemeente:**

- **Pak steviger de regie op samenwerking** tussen organisaties in Assen bij de preventie van jeugdcriminaliteit en heb daarin specifiek aandacht voor de online wereld. Volgens professionals is er bij de gemeente en ketenpartners meer urgentiebesef, capaciteit en expertise nodig om voldoende zicht te krijgen op de online wereld van jongeren.
- **Ondersteun organisaties bij het delen van trends en ontwikkelingen op het gebied van (online) jeugdcriminaliteit** door bijvoorbeeld een breed domeinoverstijgend overleg te faciliteren. De ervaringen uit de VIOS (veiligheid in en om school)-aanpak kunnen hierbij helpen.
- **Maak duidelijk wat de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de diverse organisaties zijn** en spreek ze hier ook op aan als het gaat om online jeugdcriminaliteit. Dit kan bijvoorbeeld door de routekaart te bespreken aan de hand van casuïstiek.
- **Betrek jongeren en ouders actiever bij het maken van preventiebeleid**. Wat werkt wel, wat werkt niet bij de preventie van online jeudgcriminaliteit? Trek hierin samen op met onderwijs en andere organisaties maar bespreek dit bijvoorbeeld ook met het jongerenpanel. Betrek de kennis van jongeren om kennis op te doen, bijvoorbeeld door jongeren in te zetten als online trendwatchers, zoals ze in Eindhoven doen.
- **Zorg ervoor dat jongeren en ouders weten waar zij terecht kunnen met hun zorgen over online veiligheid.** Landelijk zijn hiervoor intitatieven zoals meldknop.nl of helpwanted.nl. Een overzicht hiervan is te vinden op de website van het Nederlands Jeugdinstituut. Wellicht dat ook het nieuwe jongerencentrum, dat begin 2026 zijn deuren opent, een actieve rol kan spelen in het bespreekbaar maken van de dilemma's waar jongeren online tegenaan lopen.

**Scholen:**

- **Zorg ervoor dat voorlichting meer op elkaar is afgestemd en een doorlopend onderdeel wordt in het onderwijs.** Van basisonderwijs tot hoger onderwijs. Een structurele en integrale aanpak kan helpen om de verschillende initiatieven aan elkaar te verbinden. Zodat leerlingen van verschillende leeftijden en verschillende niveaus goed worden bereikt. Aansluiten bij de (nieuwe) SLO kerndoelen voor burgerschap of de gezonde school aanpak kan daarbij helpen.
- **Breng samen met jongeren in beeld wat hun wensen zijn als het gaat om voorlichting en meet wat dit oplevert.** Helaas is er landelijk nog niet veel onderzoek gedaan naar voorlichting over online veiligheid. Het Trimbos Instituut deelt wel onderzoek naar wat werkt in voorlichting over drugspreventie. Inzichten hiervan kunnen gebruikt worden bij voorlichting over online veiligheid.
- **Onderzoek op welke wijze professionals ouders kunnen bereiken die willen weten hoe zij hun kind het beste online kunnen begeleiden.** Omdat ouders daarin verschillende behoeften hebben is het daarbij zoeken naar manieren om ouders te bereiken. Dat kan fysiek (bijvoorbeeld op school) of online. We horen terug dat het werkt als een voorlichting voor ouders gekoppeld wordt aan een activiteit rond het kind, bijvoorbeeld een musical. Ook kunnen ouders gewezen worden op plekken waar al veel informatie te vinden is zoals: jouwkindonline.nl of de richtlijnen voor social media voor ouders vanuit de rijksoverheid.

**Alle betrokken partijen:**

- **Vergroot de 'online' deskundigheid van professionals.** Deel expertise met elkaar. Verder is het belangrijk dat professionals juist online de verbinding met jongeren kunnen maken. Dat betekent dat zij toegang moeten krijgen tot platforms waarop jongeren aanwezig zijn. Een werkwijze voor professionals waardoor zij zich gesteund voelen door hun organisatie is daarvoor nodig.
- **Zorg voor heldere afspraken op het gebied van informatie delen.** Vooral waar het gaat om het duiden en delen van signalen die niet nog niet strafbaar zijn. Het Modelconvenant triagetafel vroegsignalering uit Twente kan helpen om samenwerkingsafspraken te maken over informatie delen. Ook heeft TSD een Stappenplan informatie delen ontwikkeld voor professionals dat kan helpen bij het maken van een afweging.
- **Maak meer gebruik van al bestaande landelijke initiatieven en producten op het gebied van preventie van online jeugdcriminaliteit.** En sluit ook lokale partners zoals leerplicht en jeugdgezondheidszorg aan die een belangrijke signalerende rol kunnen spelen in het onderwijs.

# Vervolg

Gemeenten en organisaties hebben zelf de verantwoordelijkheid en de mogelijkheden om de samenwerking rond het voorkomen van online jeugdcriminaliteit te verbeteren. De aanbevelingen in dit rapport kunnen hen helpen om kennis en ervaringen te delen en het werk beter op elkaar af te stemmen. Landelijk beleid speelt hierin een ondersteunende rol door informatie en goede voorbeelden beschikbaar te stellen. Daarom maakt TSD ook een publicatie, waarin de belangrijkste bevindingen uit de drie gemeenten samenkomen en gedeeld worden.

In het najaar van 2026 nemen we contact op met de gemeente Assen. We bespreken dan in hoeverre de partijen in Assen met de aanbevelingen aan de slag zijn gegaan en met welk resultaat.

Voor mensen met problemen op meerdere leefgebieden is het nodig dat hulpverleners samenwerken. Toezicht Sociaal Domein (TSD) stimuleert deze samenwerking.

Binnen TSD werken vier rijksinspecties samen. **www.toezichtsociaaldomein.nl**.